

Резюмета на трудовете, представени за участие в конкурса

на доц. д-р Ана Кочева за участие в конкурса за заемане на академичната длъжност „професор“ в професионално направление 2.1. Филология, научна специалност „Български език (диалектология)“, групирани по тематика

Резюмират се публикации след хабилитацията (от 2014 г. насам).

I. Изследване на езика на български общности в чужбина

Монографични описания:

5. Смесеният език на виенските българи, София. Буквица. 2017 г. (280 с.)
ISBN 978-954-92489-0-6

Трудът представя първо по рода си **цялостно описание на смесен език на български имигранти в чужбина по специално създадена за целта методика**. Предложената разработка е **първото изследване** в това отношение и запълва една съществена празнина в българската социолингвистична литература. За реализирането на поставената цел – разкриване на особеностите на смесения език на виенските българи в условията на билингвизъм в изследването са изпълнени важни изследователски **задачи**:

а) Като се използва общата теория за изследване на двузичието, се разработва нова, цялостна **методика на описание**, която конкретно се прилага при изложението на материала;

б) Във връзка с някои теоретични постановки се предлагат и редица **нови термини**, отразяващи различни случаи на билингвалната практика на българските имигранти във Виена, напр. фонолексикални интерференти (тип *напумпам, перзона*); морфолексикални интерференти (тип *коректур, зуле*); дериватолексикални интерференти (тип *директ* ‘директно’, *нормал* ‘нормално’); акцентнолексикални интерференти (тип *хълбшитѐле, а̀вторепаратурвѐркитат*); лексикосемантични интерференти – интернационализми (тип *премия, гешефт*), австрицизми (тип *кирхенштойер*).

- в) Съвместяват се начините за разглеждане на материала както от гледище на теорията за разговорната реч, така също и от социолингвистично гледище;
- г) Извършва се анализ на основните форми на съществуване на смесения език на виенските българи;
- д) Направени са различни типове класификации на чуждите (немските) елементи в езика на българските имигранти с оглед дълбочината на проникването (проницаемостта) им в българската езикова тъкан;
- е) Посочени са хибридните форми, възникнали като последица от смесването;
- ж) Изнесени са типовете калки;
- з) Освен устно-разговорния, е анализиран и писменият (най-вече школският) билингвизъм, а също така е разкрита и ролята на другите поддържащи институции за запазването на българския език;
- и) Открити са близки или подобни форми на смесване и при други езици, като са извършени сравнения с тях;
- к) В крайна сметка е определен народността характер на този смесен език. Установено е, че макар и разнолик смесеният език е несъмнен факт, документиран с внушителен в количествено отношение лингвален материал – той има преимуществено българска фонетика и българска граматика (морфология и синтаксис). Смесена (българо-немска) е най-вече лексикалната система. Заради това с пълно право може да се твърди, че той е смесен български език на българските имигранти в Австрия.

За труда има публикувани 3 рецензии:

Владислав Маринов Ново изследване върху езиковата интерференция а new piece of research on language interference. Ана Кочева. Смесеният език на виенските българи. София: Буквица, 2017. – В: Проглас.кн. 2, 2017 (год. XXVI), ISSN 0861-7902.

Славка Керемидчиева Ана Кочева. Смесеният език на виенските българи – В: Български език. кн. 4, 2017 LXIV, ISSN 0005-4283.

Михайлова, А. Езикът на живеещите в чужбина българи – В: Езиков свят. Том 16. Кн. 1. 2018 г. (с. 123-125)., ISSN 1312-0484.

10. Карта „Българският език на ново място по света” с текст. София. 2016 г. ISBN 978-954-322-856-0

Картата на българския език на ново място по света с придружаваща текстова част е **новаторско лингвогеографско изследване** с научно и научно приложна стойност, което експлицитно показва битуването на българския език по света и дава подробна информация за българските общности зад граница.

В **текстовата част** е посочено, че българският език на ново място се говори по различен начин в зависимост от това:

1. Дали преселническото население е признато за национално малцинство или не.
2. Използването на българския език по света, особено там, където отсъства компактно и е по-многочислено малцинство, има подчертано **поколенчески** характер.
3. От значение за запазването на българския език е и **броят на емигрантите и на емигрантските вълни**, които подхранват и задържат използването на българския език. Полученият народностен континуитет подхранва по-продължително съхранението на българския език в тази страна.
4. За запазването на българския език в чужбина съществена роля играят и изградените **поддържащи институции** в страните, приели български имигранти - обществените организации, сдруженията и дружествата, клубовете на българите с еднакви интереси, българските училища, църковните общини, културните заведения, различните по тип медии (вестници, радиа, телевизионни канали) и пр.
5. Основният термин, с който се работи, е терминът **българоезични** емигранти/имигранти. Това са всички етнически българи (по произход), които и сега използват различните форми на български език, независимо от тяхната религиозна или нова държавна принадлежност.

Направен е важният извод, че, като се има предвид броят на българите от езиковия континуум (езикът на българите в старите историко-географски области – Мизия, Тракия и Македония – във (и извън) държавните граници;

срвн. „Карта на диалектната делитба на българския език”, издадена от БАН, 2014 г. и „говорещата” Дигитална карта на българските диалекти - http://ibl.bas.bg/bulgarian_dialects/) и към него се прибави броят на българоезичните от новите места по целия свят, то общият брой на говорещите на различните форми на българския по нашата планета се движи около 15 милиона души. Оттук може да се види централната роля, която играе българският език за обединяване и съхранение на нацията, дори в условията на засилваща се глобализация.

Статии:

56. **Ученическият дискурс на децата от Българо-австрийското училище във Виена.** - В: Проблеми на социолингвистиката, т. XI. 2014. ISSN 1314-5401. (с. 164-168).

В статията се изследва *„дискурсната речева практика”* в комуникативното пространство на една микрообщност – деца от Българо-австрийското училище във Виена. Посочва се *двупосочността на интерференцията сред българската ученическа общност*: масираността на *немското езиково въздействие* на немското училище, на обществената среда и най-вече на улицата, от една страна, и *противодействието*, което оказва българското училище за *съхраняване на българската идентичност и език*, от друга страна. Ролята на *семействата* в колизията между двете начала също е *двупосочна*. Направен е подробен преглед на следите от **немско лексикално, словообразователно, морфологично и синтактично** влияние върху българските текстове на учениците от Българо-австрийското училище „Св. Св. Кирил и Методий” във Виена, от което става ясно, че въпреки огромните усилия на преподавателите за запазване на българския езиков етнокод и положителните резултати от тяхната дейност в това отношение, австрийската среда целокупно продължава да оказва активно въздействие за бавното и

постепенно изграждане на т.нар. междинен (смесен) българо-немски език, назован *gemischte bulgarisch-deutsche Sprache*.

69. Българският език на ново място по света. - В: Професор Иван Кочев – живот, отдаден на езикознанието. Юбилеен сборник. София 2016. ISBN: 978-954-322-852-2. (с.64-77).

С оглед на **типологията** на преселванията, а също така и на най-общите езикови типове, представени от българската емиграция, в статията е отразена езиковата и демографска картина по държави и континенти. Отчитат се езиковите особености на старта и новата емиграция. Направени са важни изводи за това, че, за да се стабилизира трайно българският език, специално внимание трябва да бъде отделено на поддържащите институции – училища, библиотеки, църковни общини, издателства с издания на книжовен български език, т.е. да се попречи на скъсване на връзките с културно-просветните институции в България. Подчертава се необходимостта от сериозна работа за заемане на достойно място на българския език в билингвалните и полилингвалните отношения при интернационалното общуване, за да не бъде той в подчинено отношение и да се чувства като непрестижен.

70. За удвояване на допълнението в езика на виенските българи. - В: Проблеми на социолингвистиката. 12. Материали от XII международната конференция по социолингвистика, посветена на 75-годишнината на акад. М. Виденов. София 2016. ISSN: 978-954-8305-43-3. (с. 327-331).

Удвояването на допълнението (прякото или косвеното) е типологична особеност за езиците от балканския езиков съюз, в който участва и българският език, но заедно с това се превръща и в диференциална черта по отношение не само на славянските, но и на немския, където подобно явление не се наблюдава. Предмет на разглеждане в статията са изказите с наличие или отсъствие на удвоявания на допълненията, в конструкциите без удвояване на допълнението като среда (климат) би могло да се съзре, макар и по-слабо, и немско синтактично влияние. Анализирани са обилни, лично събрани емпирични материали и са направени важните изводи: 1. В речта на виенските българи удвояването на допълнението като иманентна черта на българския синтаксис

се пази много добре във всичките му словоредни конструкции; 2. Влиянието на немския език се изразява само в **по-засилената употреба** на подложните конструкции, имащи едно допълнение, които обаче се срещат и в български език (книжовен, диалектен и разговорен), поради което не се чувстват като чужди. То е налице също така и в незначителен брой синтактични калки от немски.

72. Удвояването (утрояването) на подлога в речта на виенските българи. - В: Проблеми на устната комуникация. 10. Велико Търново. 2016. ISSN: 2367-8712 (с. 342-346).

Удвояването (утрояването) на подлога в български език се открива във всичките му форми на проявление: проза, поезия, сценична реч и пр. Предмет на разглеждане в статията, по-специално, е изявата на удвояването (утрояването) в *разговорната реч* на виенските българи, където повторенията (и съответно изпаданията) на части от изказването са едни от най-типичните й черти. Усложняването на езиковата ситуация по отношение на анализиранията явления, повече от очевидно, е свързана с билингвизма на виенските българи, който създава множество варианти от всякакво естество (фонетични, морфологични, синтактични, лексикални) – и всички те стават обект за изследване на разговорната реч.

73. Карта „Българският език на ново място по света“. Втори форум на българските училища в Западното полукълбо. – В: Български език и литература, V58, Nr 2, 2016. ISSN 0323 – 9519. (с. 174-186). **Web of science**

В статията е представената Картата за разпространението на българския език на ново място по света като естествено продължение на Картата на диалектната делитба на българския език, която представя диалектите в границите на езиковия континуум. Посочено е, че използването на българския език по света, особено там, където отсъства компактно и е говорен от по-многочислено малцинство, има подчертано поколенчески характер. Докато у най-старото преселено поколение в новата страна употребата му е редовна, то у втората генерация, т.е. децата на същите родители, тя вече е стеснена, за да премине у третото поколение само в семеен спомен.

74. **Българският език на ново място по света.** - В: „Българите в чужбина. Толкова близо-толкова далеч”, ч. I. София 2016. ISBN: 978-954-476-070-0 (с. 18-29).

Прави се преглед на българските езикови общности по света.

75. **Особености на българо-немския смесен език в Австрия.** - В: „Българите в чужбина. Толкова близо-толкова далеч”, ч. I. София 2016. ISBN: 978-954-476-070-0 (с. 175-182).

Междинният (смесен) език във Виена е регистриран с важни особености из областта на лексиката и граматиката (фонетичните черти са многобройни и представляват обект на друго проучване). Прави се извод, че основният български лексикален фонд и речников състав са еднакво проницаеми откъм нахлуването на немска лексика с абсолютно същата семантика. В ход е засилено семантично превеждане (калкиране), което обхваща дори употребата на предлозите. Това е свидетелство за действително смесения характер на етнокодовете, при което не могат да бъдат изведени никакви трансформационни правила за подреждане, йерархизиране и регистрово (стилово) разграничение на дублиращите се и вариращи лексеми. Морфологизирането на немските заемки по българските граматични модели също е доказателство, че те са навлезли здраво в системата на смесения език.

76. **Удвояването (утрояването) на подлога в речта на виенските българи.** - В: Българската общност в Австрия – историческо, лингвистично и етноложко изследване, т. 2. С. 2016 ISBN 978-954-326-284-7. (с. 125-133).

(=72-ра публикация)

78. **Немски лексикални интерференти в смесения език на българите във Виена.** - В: Българите в чужбина. Толкова близо-толкова далеч. Ч. II. София 2017. ISBN: 978-954-476-073-1. (с. 294-301).

Характерна черта на устно-разговорната форма на смесения език е, че във фонетично и граматично отношение той е по-стабилен, а в лексикално

отношение има вариативен характер. При „кръстосването“ на български и немски черти в смесения език в областта на фонетиката и граматиката връх вземат българските черти, а в лексиката – немските особености. Немските лексикални интерференти и особено тези, които имат интернационален характер и са с български съответници, водят до появата на **вариантност** на всички езикови равнища. В зависимост от новия статус, който получават, немските лексикални единици в българоезична среда, в която те имат свои варианти, могат да бъдат разглеждани по следния начин: 1. Фонолексикални интерференти; 2. Морфолексикални интерференти; 3. Дериватолексикални интерференти; 4. Акцентолексикални интерференти; 5. Лексикосемантичните интерференти. Всички те свидетелстват за наличието на пъстра лингвална смесица, която доказва реалното битуване на смесения език на виенските българи.

80. Семантиколексикални интерференти в смесения език на виенските българи. - В: Български език. 64 (2017), 3. ISSN 0005-4283. (с. 86-93).

Специален обект на изследване са семантиколексикалните интерференти в смесения език на виенските българи. Първата подгрупа се представя от немски интерференти в българската имигрантска реч с различна употреба отколкото в книжовния български език. Една значителна част от немските лексикални интерференти е съставена от т.нар. интернационализми – думи от различни езици, които са навлезли по различни пътища във всеки език, но в момента са общи за повечето езици по света. Семантично „объркване“ между лексемите, носени от България и интерферентите в речта на българите в Австрия, се получава при еднакво звучащите думи с близка, но не тъждествена семантика. Втората **подгрупа**, обратно, е свързана с невъзможността интерферентите да променят (разширяват или стесняват) значението си. Това е групата на т.нар. **локализми** – названия за типично австрийски реалии, за които няма еквиваленти в българската действителност и които не могат да бъдат „преведени“. Трета **подгрупа** се представя от предимно косвено влияещи немски семантични интерференти, станали основа за създаване на нови думи в българския език. Те биха могли да бъдат наречени **индивидуалносемантични неологизми** с кратка съдба и мимолетен живот в речта на един човек. Раждат се и умират като едnodневки, възникват и изчезват като единични елементи още в момента

на дискурса. Четвърта подгрупа съставят **калките интерференти** (български преводни единици, копиращи немски семантични модели).

81. Български (интер)диалектни елементи и немски интерференти в смесения език на виенските българи. - В: Нено Неделчев и науката за Българите. Сборник в чест на проф. д-р Нено Неделчев по случай неговата 70-годишнина. ИВИС. 2017. ISBN 978-619-25-070-2. (с. 364-369).

Книжовният български език, най-вече в разговорната си форма, е обединяващото звено на австрийските (и съответно на виенските) българи. Редките отклонения в него, в смисъл на диалектни изяви у **отделни** лица, имат индивидуален, а не масов характер. Ако е необходимо все пак да се обобщят тези редки случаи, то те биха могли да се сведат най-много до някакви особености на източнобългарския или на западнобългарския **интердиалект**, т.е. до белези, които се откриват на по-широки географски пространства, а някои от тях едва ли не и върху цялата българска езикова територия. Тези редки (интер)диалектни елементи съжителстват с **немските интерференти по същия начин както и книжовнобългарските облици**. От приведените многочислени примери става ясно, че по-силно днес се хвърлят в очи (като диалектни) източнобългарските особености, свързани със смекчаванията на съгласните, с редуцията, с изпаданията на звукове (гласни и съгласни), с уподобяванията и разподобяванията (на консонанти). От западнобългарските примери проличава, че пред нас се извършват промени със съгласната *л*, която се вокализира. Повече диалектен и интердиалектен характер има окситонният акцент особено при префигираните глаголи в миналите времена.

83. Signalwörter als Zeichen für Transition (Interferenz und Umcodierung) deutscher Elemente in der Sprache bulgarischer Einwanderer in Wien. – В: Linguistique balkanique, LVI (2017), 2. ISSN 0324-1653 (с. 223-231).

Изоставянето на елементите на единия език и преминаването му към другия няма съвсем произволен характер, както на пръв поглед би могло да изглежда. **Превключването на кода** става доста често (разбира се, незадължително) след определени думи, които аз наричам думи „сигнализатори”. В разговорната реч на виенските българи немските думи сигнализатори се откриват в два типа изкази: единият от тях се отнася до

немски облици, за които има български съответствия, но в зависимост от степента на езикова компетенция (при овладяване на немския език) те служат като знак за интерференция и превключване на кода. Сигнализаторите могат да се окажат дори български думи, назоваващи чужда реалия. Втората група се отнася до немски думи, отразяващи виенската реалност, за които няма български кореспондент или дори и да има, немският по-адекватно отразява австрийската действителност. Именно те „повличат” с немската си форма и значение по-нататъшното немско завършване на изказването. С по-голяма интензивност са конструкциите в полилог, т.е. в комуникативна ситуация, където има повече от двама участници, единият от които е австриец, говорещ или разбиращ български. Резултатите от различните комбинации на типовете са възникване на смесени по своя характер българо-немски лексико-синтактични структури. Транзитивните елементи в българската имигрантска реч са два вида: а) лексикални **интерференти** и б) **прекодирания** (превключвания на кода).

86. Изследвания за езика на австрийските българи – В: Езиков свят. Т. 16. Кн. 2. 2018. ISSN 1312-0484. (с. 65-71). **SCOPUS**.

Темата за изследванията на езика на австрийските българи е съвсем нова в българското и германското езикознание. Тя е свързана с последната емигрантска вълна на българи в немскоезичното пространство (и по-специално в Австрия) след промените, настъпили у нас през 90-те години на XX в., когато българската общност там нараства стремглаво бързо. Проучванията върху езика на българските емигранти в Австрия поставят основите за оформяне на нова област в конфронтативното (българо-немско) езикознание. Методологическите постановки, приложени за систематизацията и анализа на материала, могат да бъдат използвани в бъдеще и при изследването на други смесени езици, възникващи в съвременния взаимосвързан свят. В статията се прави преглед на изследвания или бележки за езика на австрийските българи и се обособяват няколко проблемни области, върху които се работи в науката: 1. Език и медии; 2. Език и идентичност (национална и транснационална); 3. Смесване на езици.

90. **Новото просветно движение сред българските общности по света през XXI в.** - В: Йоаким Груев – просветителят и общественикът. 2018. ISBN 978-619-90794-5-4. (с. 293–297).

Сред трайните особености на българската идентичност е притежаването на една стабилна черта от българския национален манталитет, която, за щастие, остава непроменена – това е нè просто неговият стремеж към получаване на ново знание, а жаждата за знание и просвета, която не пресъхва във времето. В статията се прави преглед на няколко характерни типове български училища, предимно в Европа и донякъде извън нея, от които става ясно, че **основната задача на всички тях е да съхранят преди всичко българския език, който е най-важният белег на националната идентичност** и да дадат известни знания чрез него за българската история, география, етнология, т.е. най-вече за българската хуманитаристика. Другите задгранични български институции като българската православна църковна община, етнокултурните сдружения (танцови трупи, работилници за ръкоделие, клубове на българските жени, фолклорни състави) играят спомагателна роля пак в същата посока, т.е. прилагат някои от **стратегиите**, типични за тези на българското училище, а именно **стратегията на календара** (честване на празници – Рождество, Нова година, Великден, 1, 3, 8 март, 24 май и др.); **стратегията на предметността** (изработване на карти на България, изработване на традиционни народни предмети – лъжици, вилици, чаши, оцветяване на български символи, изработване на каталози, оцветяване на икони и др.); **стратегията на публичността** (литературно-музикални вечери, театрални постановки, инструментални и певчески състави, изложби на картини, фотоси, фотографии, изнасяне на доклади, прожектиране на български филми, организирани на събори и фестивали на художествената самодейност и др.)

91. **Bulgarian Language in New Places Worldwide.** Handbook of the Changing World Language Map, Springer. 2019. ISSN:978-3-030-02439-0 (pp. 1131–1144). Реферирано в: **Google Scholar and Thomas Reuters Web of Science (formerly ISI Web of Knowledge)**

В статията се прави преглед на българските общности в чужбина – исторически и нови, на преселническите вълни и на институциите, поддържащи българския език. Работи се с термина „**българоезични**“

емигранти/имигранти. Това са всички етнически българи (по произход), които и сега използват различните форми на български език, независимо от тяхната религиозна или нова държавна принадлежност.

93. **Прекодиране и рекодиране в смесения език на виенските българи.** - В: Проблеми на социолингвистиката. 13. С. 2018. ISBN 978-954-8305-52-5. (с. 51-59).

В духа на теорията на Вайнрайх за билингвизма, тук се прави **разлика между частичното „превключване на кода“, т.е. интерференцията на отделната дума и по-цялостното превключване на кода (прекодирането)**, при което е налице транзитиране на по-големи отрязъци от чуждоезиковия код – на съчетания (синтагми) от думи, на изкази и дори на цели текстове. Видовете прекодираня са: **а) Прекодиране със синтагми (свободни и фразеологизирани немски съчетания)** От по-простите, но и най-чести, случаи ще посоча само тези, които представляват вмъквания на съчетания от немски числителни + думата *дйро* в българската реч: Е: *Това сувенирче е „без пари“!* И: *Така е, струва „само“ дрйсих дйро (< dreißig Euro), защото е от коледния пазар.* В този билингвален дискурс, посветен на пазаруването, смяната на българския код с немския е мигновена, когато става дума за съобщаване на цената на покупката, направена във Виена чрез съчетанието *дрйсих дйро* ‘тридесет евро’. След това веднага имаме възстановяване на българския код. За възвръщането към първоначалния български език тук ще употребя термина **рекодиране**. В случая рекодирането става в средата на репликата, но то може да бъде извършено и на други места в речевия акт в зависимост от различното протичане на дискурса; **б) Прекодиране с цели изкази (прекодови изкази)** Обикновено в българския код, поради различни причини и обстоятелства се вмъкват цели немски изкази, с които естествено се извършва прекодирането. В повечето случаи и тук след това настъпва отново възвръщане към първоначалния код (българския), което вече определих като рекодиране. Тези изкази често са немски сентенции, крилати фрази, поговорки, пословици, най-точно илюстриращи мисълта, изречена на български преди това; **в) Прекодиране с текст (прекодов текст)**. Натрупването на няколко прекодови изказа, намиращи се в непосредствен досег един до друг в рамките на един или няколко речеви акта, създава **цял текст**, който поради начина на възникването си (чрез прекодиране) може да бъде наречен **прекодов текст**, т.е.

текст, получен след превключване на кода. Големината на текстовете може да бъде различна в зависимост от характера на дискурса.

II. Диалектология, лингвогеография и етнолингвистика

Монографични описания:

6. Карта на диалектната делитба на българския език (А. Кочева в съавторство). София. Издателство на БАН. 2014. ISBN 978-954-322-763-1

Картата на диалектната делитба на българския език представя най-новата класификация на българските диалекти. Тя следва най-добрите традиции на българската лингвогеография, развивана преди всичко в Секцията за българска диалектология и лингвистична география, като класификацията се извършва върху цялата българска езикова територия. С оглед на факта, че граматичните черти (с незначителни изключения) са характерни за всички диалекти и върху тях се изгражда спецификата на българския език като единствен славянобалкански език в света, (в областта на фонетиката и лексиката разликите между диалектите са по-съществени), именно върху тях преди всичко е извършена диалектната делитба. Появата на „източни” черти на Запад и на „западни” на Изток е най-неопровержимото доказателство за единството на българските диалекти в техния многовековен исторически развой върху цялото езиково землище.

За изданието има 1 рецензия: *Костова, Т.* Лучия Стефанова-Антонова, Лиляна Василева, Славка Керемидчиева, Ана Кочева-Лефеджиева. Карта на диалектната делитба на българския език. София, АИ „Проф. Марин Дринов“, 2014. – В: *Българистика*, 30, 2015, 102–103.

7. Дигитална карта на българските диалекти (А. Кочева в съавторство) - http://ibl.bas.bg/bulgarian_dialects/

Интерактивен вариант на **Карта на диалектната делитба на българския език** в интернет, който има освен научна и много важна практическа стойност, тъй като дава възможност физически да се чуе диалектна реч с помощта на вградени в Картата звукови файлове и така да даде още по-ясна представа за диагностиращите черти на българските диалекти. Използва се широко за нуждите на училищното и висшето образование.

8. Atlas Linguarium Europae (ALE), Volume I. 9, 2015 (carte de motivations; commentaires) - в два тома в съавторство с Лучия Антонова и Илиана Гаравалова: - Atlas Linguarium Europae (ALE), Volume I. 9, 2015 (carte de motivations) – ISBN 978-606-16-0580-4; - Atlas Linguarium Europae (ALE), Volume I. 9, 2015 (commentaires) – ISBN 978-606-016-0579-8.

Atlas Linguarum Europae (ALE) е фундаментално лингвогеографско изследване, в което се картографират диалектните особености на всички езици на континента Европа, обхващащи седемте основни езикови групи – келтски, романски, германски, славянски, балтийски, угро-фински, кавказки, както и на други отделни езици, върху селищна мрежа от над 2 600 пункта. Посоченият том включва картата, коментарите и легендите към нея за наименованията на „настир“ в европейските езици, дело на българската комисия. Отражават се лексикални особености по въпросник, проучващ названията на основни понятия от бита и природата на континента. Всяка карта се придружава от обстоен коментар, който изяснява лексемите в ономаσιологичен, семасиологичен и мотивационен аспект, като засяга и характерни въпроси на словообразователните и фонетичните варианти. Резултатите от лингвогеографското представяне способстват за изясняването на взаимовръзките между езиците на народите в Европа. Резултатите от изпълнението на проекта имат приложение в езикознанието, културологията, историята, европеистиката.

9. Карта на диалектната делитба на българския език с текст (А. Кочева в съавторство). Второ издание. С. 2016. ISBN 978-954-322-874-4

Второ допълнено издание на **Картата на диалектната делитба на българския език**.

Статии:

57. **Съкратени определени косвени падежни форми в Родопските говори**. - В: Изследователски хоризонти на българската лингвистика, БАН. С. 2014. ISSN 978-954-92489-51(с. 190-195).

Оригинална особеност на някои източнородопски говори, а също така и в разнодиалектния Ксантийски район, т.е. от източнородопските села в България и югоизточнородопските (сега в Гърция) са „странните” членувани косвени съкратени, неизменяеми падежни форми от типа на *-не, -се, -те*: *чулѐкуне, чулѐкусе, чулѐкуте, л'удемте* (датови); *чулѐкане, чулѐкасе, чулѐкате* (генетиви, общи форми и др.) Въз основа на типологична характеристика се предлага **нова интерпретация** за появата на съкратените членувани падежни облици в Източните Родопи.

59. **Über die typologische Charakteristik der Bezeichnungen für 'Schäfer' in der deutschen Sprache (im Vergleich zu Bulgarischen)** – В: „Fonetica și dialectologie” – rated „Phonetics and Dialectology”, no. XXXIII/2014 ISSN: 0071-6855. (p.71-81).

В индоевропейските езици пасторалната терминология е много богата, независимо от различните географски условия, които се определят от релефните и климатичните условия на страните, където се упражнява тази професия. Особено важно място в живота на народите в Югоизточна Европа заема овцевъдството в Балканския Карпатски район, за което говори материалът от Карпатския атлас, който включва Румъния, Молдова, Украйна, Словакия, а също така и България, Македония, Сърбия, Албания и други. Въз основа на богат материал от германските езици и диалекти в статията се прави преглед на видовите и родовите понятия **Schäfer** и **Hirt**, като се правят и някои

паралели с български. Отчитат се разликите в словообразователните модели в немски и български – композиционен (преобладаващ в първия език) и деривационен (във втория).

61. Symbolic meanings of phraseological units with the component *sheep* in European languages. – В: *Fonetică și Dialectologie*, 2016, vol. XXXV, Editura Academiei Române, 2016, ISSN: 0071-6855. (p. 72-77).

Разглеждат се символичните значения на близко семантични фразеологични единици, изградени върху съчетанията на компонента *овца* с неговите атрибути: *черна//бяла//изгубена//заблудена//заклана//шугава//красава* и т.н. – всички отразяващи една обща негативна особеност – отделянето по някакъв признак на една овца от общото стадо и изпадането ѝ в изолация. Преносното (символично) значение – митологично или религиозно в голяма степен е **общо** за европейските народи, които имат сходна митология и християнска религия. Това дава възможност и за извършване на съпоставки между езиците в Европа, които се отнасят основно към славянската, романската и германската група, но също така се имат предвид и езиците от друг тип.

64. Нова карта на диалектната делитба на българския език. - В: Материали IV міжнародного науково-методичного семінару з болгарської мови, літератури, культури та історії. Бердянськ, 2015. ISBN: 978-966-7828-57-8 (с. 25-26).

Представена е Картата на диалектната делитба на българския език, принципите и методологията на нейното изработване – върху цялата езикова територия и с отчитане на най-важните специфики на българския език като единствен славянобалкански език в света. Открит е специфичният начин за цветово показване на явленията, при който с топлите цветове се илюстрират архаичните особености, а със студените – по-късните, в това число и онези, които са резултат от чуждоезикови влияния и кръстосвания на домашна почва.

65. **Символни значения на голотата в българската култура и език.** - В: Лингвистиката: история, предизвикателства, перспективи. Сборник в чест на 80-годишнината на професор д-р Иван Кочев. Благоевград, УИ „Неофит Рилски“, 2015, ISBN: 978-954-00-0044-2 (с. 64-70).

Телесната голота в традиционната култура е нещо абсолютно неприемливо за българина. Тя има обаче митологично (символно) значение. Свързва се с неусвоената дива природа, безредието и хаоса. Гол, човекът става не-човек, получава необяснима мощ, превръща се в медиатор между реалния и въображаемия свят на злите сили. Голият човек влиза в контакт с тях, придобива способности да се бори и да ги побеждава. Дрехата е културно достижение, която предпазва. Голотата е елемент както на езическия, така и на християнския ритуал. Символни аспекти на голотата: като морална категория; като белег на свръхестествените същества, но и като белег за борба със свръхестественото; магия и голота: средство за изцеление на болести; голотата като наказание и пречистване; голотата като забавление и т.н.

66. **Диалектната делитба на българския език** (в съавт. с Антонова-Василева, Л. Л. Василева, А. Кочева). - В: Списание на БАН, 2015. бр. 1. ISSN: 0007-3989 (с. 97-105).

Описва се диалектната делитба на българския език върху историко-географското землище, обхващащо Мизия, Тракия и Македония. Въз основа преди всичко на фонетични особености (основно върху Ж и Ъ) са отразени типовете български диалекти и най-представителните български говори.

68. **Objectives and Perspectives of Bulgarian Dialectology. Fonetică și Dialectologie**, 2016, vol. XXXV, XXXV, 2016, ISSN:0071-6855. (p. 25-28).

В статията се прави преглед на работата в Секцията за българска диалектология и лингвистична география като едно от основните звена на Института за български език при БАН с дълга, над 50-годишна история. Очертана е проблематиката на Секцията, която е свързана с актуални въпроси, които са част от духовната култура на българската нация. Посочени са основните постижения и предстоящи задачи с национално значение.

96. On How Naming Is Reflected in Geolinguistics (Based on Material for the Names of славеи 'Nightingales'). – В: *Linguistique Balkanique*, LVIII (2019), 1. ISSN: 0324-1653 (с. 39-44). **SCOPUS**

В поставената за разглеждане тема морфологичната форма на имената неслучайно е в множествено число – *славеи*, тъй като в досегашните лингвистични изследвания е избегнат важният факт, че всъщност названията се отнасят не до един, а до два вида прелетни пойни птици с различен външен вид и поведение, което обуславя и различните основания за мотивация при тяхното номиниране. В ономаσιологичния белег на единия тип се обръща внимание на гласовитостта, на пеенето; при втория тип още и на външния вид – цвета на оперението. Тези два диференциални белега лягат в основата на **двата основни** етимона за назоваване на славеите: в западноевропейските езици (от романската и германската група) – най-вече на гласовитостта; в източноевропейските (славянската група) – на цвета на тялото. Южнославянските езици, които днес са на ново място (на юг), етимологично се свързват със северната група, тъй като тяхната прародина е на север от Карпатите. Така се оформя едно ново основно противопоставяне – на Източна (предимно славянска) и на Западна (романска и германска) Европа.

97. За семантичния срив при названията от народната (дървесна) таксономия. – В: *Български език*. Кн.3. 2019. ISSN 0005-4283 (с. 89-97).

Терминът семантичен срив се употребява за пръв път в нашата езиковедска литература. Терминът е образен превод на френския, също образен, термин *glissement* (pl. *glissements*), който означава ‘хлъзгане’, ‘подхлъзване’, ‘плъзгане’, ‘пропадане’, ‘пълзене’, ‘спускане’, ‘преместване’, ‘промяна’, ‘смъкване’, ‘свличане’ (съответно в мн.ч.) и дава възможност да се отразят разместванията, които се извършват в семантичните пластове на езика, преди всичко в областта на народните таксономии. Семантичният срив се извършва въз основа на сходствата на черти, притежавани от две растения. Съществуват случаи на директен семантичен срив както и на индиректен (косвен, опосредствен) семантичен срив. Теоретичните постановки са илюстрирани с много примери от българския език и от езиците на Европа. Статията търси връзка между енциклопедичното значение на имената за

различните дървесни видове от научната таксономия и тези с преносна семантика от народната таксономия.

Предговори и рецензии:

79. Хр. Тончева, Ив. Г. Илиев. **Говорът на село Припек, Джебелско.** Пловдив Университетско издателство „Паисий Хилендарски“, 2016. 181 с. – В: Български език 64 (2017), 2, ISSN 0005-4283. (с.106-109). (рецензия)

95. **Прозодичната организация на централнородопския говор в района на село Смилян.** *Гайдаджиева, Иванка Вълчева, 1958-2015. Gajdadžieva, Ivanka Vălčeva, 1958-2015.* Издателство и производство - Пловдив : Унив. изд. "Паисий Хилендарски", 2019 ISBN - 978-619-202-459-8 COBISS.BG-ID – 1291049444 – [предговор. (с. 5-15)].

III. История на езика (с оглед на историческата диалектология)

Статии:

58. **Die Sprachnorm des Hl. Methodius.** Сб. ELLWANGENER JAHRBUCH, Band 44, 2014, Opferkuch GmbH, Verlag. ISBN-13: 978-3945380093. (с. 101-111).

За **състава (репертоара)** от характерни особености на **цялостната езикова норма** съществуват най-малко противоречиви виждания (независимо от това дали тези особености са наречени с етническото им име като български или се приписват на някоя друга или на няколко други езикови системи). Кирило-Методиевата езикова норма, типична за почти всички паметници от тази епоха има ярки конститутивни черти, които са изброени в статията. Те са в областта на **фонетиката (фонетична норма)**; в областта на **лексиката (лексикална норма)**. Добре е съхранено както архаичното праславянско, така и малкото прабългарско богатство. Успоредно с това е създадена по пътя на словообразуването и на семантичното пренасяне и нова домашна лексика. Основен и най-голям дял от чуждите заемки се пада на гърцизмите и много по-малък дял на германизмите, латинизмите и моравизмите.

60. **Die Sprachnorm von Kyrill und Method** – В: Балканско езикознание , кн. 1, 2014. С. БАН. ISSN 0324-1653. (с. 67-74).

От всички **типични** (характерни за **всички** паметници) архаични черти на **Кирило-Методиевата норма** – фонетични, граматични и лексикални, можем с увереност и безпристрастие да направим извода, че нормата **основно намира своето покритие** дори и днес в съвременния жив югоизточнобългарски **говор** най-вече от околностите на **Солун**. Този диалект се разглежда в два плана: а) **в тесния смисъл** на думата, където днес е представен от говора на солунските села Сухо, Зарово и Висока, своеобразно запазили назализма на гласните **Ǫ** и **ǫ**, и б) **в широкия смисъл** на думата – като най-южнобългарска диалектна област, разположена от Солун до Константинопол (на изток), от Солун до Корчанско (на запад) и на юг – от Смолян до Бяло море (Облак, Ягич, Ст. Младенов). Най-важните съвременни черти на този диалектен ареал, които и до днес отговарят на старата Кирило-Методиева норма в съвкупност, са изброени в статията.

63. **Ватрослав Облак и понятието Солунски говор**. – Сб. Съвременните измерения на едно научно прозрение – 150 години от рождението на Ватрослав Облак, София, 2015. ISBN: 978-954-362-160-6. (с. 39-45).

Ватрослав Облак завинаги оставя името си в славянската филология и в българската история на езика с преломното си за славистиката откритие, че Солунско е родината не само на светите отци Константин-Кирил Философ и брат му Методий, но и на техния старобългарски език. Разглеждането на солунския диалект в широкия смисъл на думата – като най-южен български ареал на изток до Константинопол и на запад от Солун до Корчанско е свидетелство за неocenимата заслуга на Облак, който с фундаменталните си открития насочи славистичната лингвистика по верния път на обективните научни изследвания и отхвърли постановките на панонската хипотеза.

67. **Кирило-Методиевата езикова норма**. - В: Македонски преглед. 2. 2015. (с. 91-101). ISSN 0861-2277. (с. 91-101). (препечатано в 87. Кирилометодиевата езикова норма. - В: Симеонова България в историята на Европейския югоизток:

1100 г. от битката при Ахелой. Фабер. 2018. ISBN 978-619-00-0832-3. (с. 312-320).)

Живият народен език на българските славяни от най-южните части на езиковия континуум със своите съхранени архаични особености на всички езикови равнища и днес е свидетелство за характера на Кирило-Методиевата езикова норма. Творческата и просветителска дейност на двамата братя от българоезичната Солунска област Константин-Кирил Философ и Методий – създатели на славянската писменост през IX век надхвърля границите на Източна Европа и придобива общославянско, общоевропейско и световно значение. Светите отци на Ортодоксалната, а след това и на Католическата църква като византийски мисионери, влизат в контакти както с представители на народи от Западна и Средна Европа (немци, италианци, унгарци), така и от Азия (араби, тюрки), което означава и с представители на различни религии – християнска, мюсюлманска, юдаистична. Отдалечеността във времето, недостигът на абсолютно сигурни сведения, противоречивите тълкувания на част от легендарните източници, обвеяни с романтично възхищение и преклонение пред подвига на двамата братя, поставят множество въпроси, на които световните медиевисти дават разнопосочни и неокончателни отговори. Един от тях е **проблемът за произхода** на Кирил и Методий, по който се взима отношение в статията. Друг проблем, по който вече има по-малко разногласия (в сравнение с първия) е за **народната (и народностната) основа на първия книжовен език на славянството**, създаден въз основа на българския солунски диалект. Третият кръг от въпроси се отнася до **установяване на личността** на един или друг книжовник от Кирило-Методиевата епоха, свързан с превода или авторството на дадено произведение. Изнесени са конкретните фонетични, морфологични и лексикални особености на Кирило-Методиевата норма, повечето от които имат опора не само в старобългарските, но и в съвременните български диалекти и по убедителен начин доказват българската етническа принадлежност на т.нар. старославянски език.

IV. Компаративна лингвистика

Статии:

62. Контрастносемантични устойчиви сравнения с анималистичен лексикален компонент в български и словенски език. Сб. „Славистиката и

българистиката днес: въпроси, идеи, посоки”, Благоевград, УИ „Неофит Рилски”, 2015. ISBN: 978-954-680-976-6. (с. 177-184).

В предлаганата разработка се прави опит за представяне на една нова класификация на фразеологизмите сравнения с оглед на досега регистрираните семантични характеристики. В основната си част анималистичните лексикални компоненти на фразеологизмите се повтарят в български и в словенски език. Различният тип образност при този вид компаративи обаче в други случаи оформя различни фрагменти от двете езикови картини за света – българската и словенската – и е свидетелство за националното своеобразие на двата езика. Въвеждат се обаче като езикови термините: контрастна лексема, контрастносемантично сравнение (контрастносемантичен компаратив) и под.

71. Митологични и библейски фразеологични съчетания в европейските езици. - В: За словото – нови търсения и подходи. Юбилеен сборник в чест на чл.-кор. проф. д.ф.н. Емилия Пернишка. С. 2016. ISBN: 978-954-322-835-5 (с. 246-255).

Разгледат се символичните значения на близко семантични фразеологични единици, изградени върху съчетанията на компонента *овца* с неговите атрибути: *черна//белязана//изгубена//заблудена//заклана//шугава//крастава* и т.н. – всички отразяващи една обща негативна особеност – отделянето по някакъв признак на една овца от общото стадо и изпадането ѝ в изолация. Преносното (символично) значение – митологично или религиозно в голяма степен е **общо** за европейските народи, които имат сходна митология и християнска религия. Това дава възможност и за извършване на съпоставки между езиците в Европа, които се отнасят основно към славянската, романската и германската група, но също така се имат предвид и езиците от друг тип. Материалът е ексцерпиран от 40 източника на кирилица и латиница (вж. накрая) за български, сръбски, хърватски, словенски, руски, украински, белоруски, лужишки, литовски, латвийски, френски, испански, италиански, румънски, немски, английски, гръцки, албански и др.

77. **Еднакви градуалносемантични устойчиви сравнения с анималистичен лексикален компонент в български и словенски език.** - В: „Езикът на науката и науката за езика“ - Юбилеен сборник в чест на чл.-кор. Мария Попова. С. 2017. ISBN 978-954-322-891-1. (с. 415-426).

Еднаквите градуалносемантични устойчиви сравнения с анималистичен лексикален компонент в български и словенски език е дълъг. В това отношение е налице **общ фразеологичен фонд** за двата максимално отдалечени южнославянски езика. Единството може да бъде установено и на **общославянско и общоевропейско равнище**. Предмет на анализ в това изследване е първият тип в двата езика – **градуалният**. При този тип сравняващата дясна част, която се преосмисля, играе ролята на **фразеологичен интензификатор**. Граматически тя придобива функцията на наречие за степен с най-обща семантика 'много', изразена и чрез конкретните лексикални разновидности: *изключително, твърде* (бълг.); *zelo, točno* и др. (словен.): *Дебел (пълен) като бик 'Много дебел (пълен)'; Здрав като бик 'Много, изключително здрав'; Наклал се като бик 'Наклал се//напълял твърде много'; Як, силен като бик 'Извънредно як'; Pijan kot krava//muha//parsec//svinja//žolna 'zelo pijan'*. Разгледани са всички модели.

88. **Structural Models in the Derivational Formation of Lexemes that Mean Rye in Different European Languages.** - В: *Linguistique balkanique* LVII (2018), 2. ISSN 0324-1653. (с. 145-150).

Независимо от различния си етимологичен произход, думите със значение 'ръж' в съвременните европейски езици участват като базови компоненти на производни постоянни съчетания или като ономазиологични мотиви в други сродни еднаквокоренни лексеми. Така се оформят няколко ярко очертани общоевропейски структурни модела със стабилен характер. Тази ситуация в значителна степен е налице и в българския език. С названието *ръж* се създават следните производни модели: 1) Структурен модел – **съчетание от две съществителни, свързани с предлог**. От синтактично гледище това е модел на несъгласувано определение (тип *хляб от ръж*); 2) При лексемата *ръж* в български не е регистриран случай на слято съчетание от две съществителни без предлог, т.е. на **комполитум**, в който са обединени две думи в една, макар че теоретично той е възможен при други думи. В някои европейски езици комполитите съставят основните модели, срвн. нем. *Roggenbrot* и мн. др.; 3) Структурен модел – **съчетание на мутационно (суфиксално) по тип прилагателно с корен ръж + съществително** (*ръж-ен*

хляб). От синтактично гледище това е модел на съгласувано определение; 4) **Изцяло деривационен (мутационен) модел или модел на афиксацията.** В него лексемата *ръж* се превръща в ономазиологичен белег за друга единична дума, получена чрез прибавяне на афикс (най-често суфикс). Като представителен пример за този модел може да се приведе случаят *ръж-еник* ‘ръжен хляб’, двустранно ориентиран чрез разширения суфикс *-(ен)ик* както към съществителното *ръж*, така и към прилагателното *ръжен* (*ръжен-ик*).

Тези структурни модели, познати в български, се реализират в другите европейски езици, като една част от тях са основни, а друга част – неосновни, т.е. могат да се срещнат и спорадично покрай основните.

94. Наративни устойчиви сравнения с анималистичен лексикален компонент в български и в словенски език. - В: Лингвистични проблеми. ЮЗУ. 2019. ISSN: 2682-9673 (с. 238-243).

В статията се прави опит за представяне на една нова класификация на фразеологизмите сравнения с оглед на досега регистрираните семантични характеристики. В основната си част анималистичните лексикални компоненти на фразеологизмите се повтарят в български и в словенски език. Различният тип образност при този вид компаративи оформя различни фрагменти от двете езикови картини за света – българската и словенската – и е свидетелство за националното своеобразие на двата езика. Устойчивите сравнения, на които тук се спирам специално, и са предмет на анализ, са онези сравнения, които запазват най-общо семантиката на лявата и дясната част, въпреки привеждането на някои нови сведения с обстоятелствен характер. Фразеологизмите от този тип основно изразяват **процесуалност**, естествено представена най-вече от **глаголи**. Такъв тип фразеологични сравнения с анималистичен компонент наричам **нاراتивни**, понеже във всички тях е налице разказвателност: *Гледам като магаре в иконостас* ‘Гледам глупаво, без да разбирам нищо’ (в български) и *Gledati kot bik v nova vrata* със същото значение (в словенски).

V. Плурицентризмът на българския език и особености на писмено-регионалната норма на българския език в Република Северна Македония (РСМ)

Студии:

13. On the (re)codifications of standard Bulgarian in Vardar and Aegean Macedonia - Papers of BAS Humanities and Social Sciences. Vol. 4, 2017, No 2. (в съавторство с Ив. Кочев) (с. 108-128).

Всички езици на Балканите, поради специфичната си историческа съдба, имат по няколко регионални форми, които дават основание на съвременната социолингвистика да ги включи в обширната тема за плурицентризма на езиците въобще. **Съвременните писмени езици и в Егейска и във Вардарска Македония имат за основа многовековно развилия се книжовен български език**, започнал от Златния IX в. на Симеонова България и достигнал до днес. Над двете форми на българския език там допълнително са наслагвани някои по-типични регионални особености, колкото да видоизменят донякъде първоначалния им облик. Множеството лексикални сърбизми или гърцизми в административния, публицистичния и научния стил при прекодификацията са нормално заети чуждици, т.е. подобни елементи се откриват и във всеки друг език по света. Допълнителното наслагване на български регионализми при скопското прекодифициране подлъгва световната (в това число и българската) славистика да търси диалектна база на идиома в Р Македония. Егейско-македонската прекодификация е направена през 50-те години на XX в. от дейтели на Гръцката комунистическа партия, навярно от български произход (знаещи книжовния български език) от времето на (и след) Гражданската война в Северна Гърция, основно изнесена от останалите там (след Балканските войни) българи. За **първ път** се посочва, че писмено-регионалната норма на българския език в днешната СРМ няма определена история, нито диалектна база, а е набързо прекодифициран български книжовен език.

14. Плурицентризмът на българския книжовен език – резултат от диалектни кодификации и от диалектизирани прекодификации. – В: Лингвистични проблеми. ЮЗУ. 2019. ISSN: 2682-9673 (в съавторство с Ив. Кочев). (стр. 21-42).

Поради разпокъсване на българската национална територия след войните българският език, останал извън държавните граници, се открива на следните места на Балканския полуостров: 1. В **Румъния** – а) **Северна**

Добруджа, откъсната от България още по времето на Освобождението 1877 – 1878 г. и предадена на Румъния като компенсация за това, че Русия отнема от Румъния Бесарабия; б) в областта **Банат** (сега в Румъния), получена от Унгария след разпадането на Австро-Унгария (1918 г.). Българското население в Банат е преселническо, дошло тук най-вече след потушаването на Чипровското въстание (1688 г.) от Чипровско, Монтанско и от Свищовско. Известно е под името **павликянско**, изповядва католицизма и е със здраво българско национално самосъзнание. 2. В **бивша Югославия** – а) в **Сърбия – Поморавието** (област покрай р. Българска Морава, прекръстена на Южна Морава), предадена също след Освободителната война (1877 – 1878) на Сърбия; б) във **Вардарска Македония**, анексирана от Сърбия през 1913 г. след Балканската война; в) в **Западните покрайнини**, взети от Сърбия 1918 – 1919 г. след Първата световна война. 3. В **Гърция** в следните български земи – а) **Егейска Македония**, б) **Западна Тракия**, анексирани след Балканските войни и Първата световна война. 4. В **Турция** в **Източна (Одринска) Тракия** – първоначално при местните българи, а след прогонването им и при преселените българи – мюсюлмани от Родопите и от Северна България. Българският език от преселници се говори още в Южна Молдова и в Украйна (там те са дошли след несполучливите войни на Руската империя с Отоманската – 1777, 1812, 1856, а също така и след Септемврийското въстание в България от 1923 г.). I. Единствено в **Банат**, и то преди създаването на книжовния български език, възниква т.нар. книжовен български банатски език върху естествена диалектна основа със свободната воля на самото население (по-подробно вж. у Стойков 1967: 5 – 489). В бивша Югославия (в Македония) и в Северна Гърция се правят няколко опита да бъде подменено името на българската народност и на българския език прекодифициране на установения български книжовен език. Цялата (пре)кодификаторска дейност отразява най-вече постулатите на чужди национални доктрини, имащи за цел в повечето случаи да подменят народностното име на нашия език и народ. Така възниква лингвистичното явление плурицентризъм на книжовния български език (с шест писмено-регионални норми, покрай основната).

Статии:

82. **On the recodification and pluricentrism of standard Bulgarian.** – В: *Linguistique balkanique*, LVI (2017), 2. ISSN 0324-1653 (в съавторство с Иван Кочев). (с. 121-137).

Световната славистика след Втората световна война е тотално заблудена от сръбската и съветската, а не на последно място и от българската наука, изпълняваща решенията на Коминтерна от 1934 г. за създаване на нови нации и езици за нуждите на световната пролетарска революция. Глототомията е „естествен“ процес, характерен за Източна Европа и редица средноазиатски съветски републики. Отбелязано бе, че плод на коминтерновската лингвистика са още два прекодифицирани български „езика“: егейският македонски „език“ в Северозападна Гърция и пролетарският български език в Южна Украйна (в бившия СССР). И те, като македонския книжовен „език“ във Вардарска Македония, не се развиват върху диалектна база, нито имат предходна литература (с класици писатели), а са обявени уникално - с декрет на определена дата. Дават се много примери за пренаписване, в т. ч. с Конеската „Граматика на македонскиот литературен јазик. Дел I и II“, преиздадена няколко пъти в Скопие. Граматиката има формален, а не категориален характер, т.е. изнасят се предимно форми, без да се извършва по-сериозна характеристика на функционирането на категориите, за да не проличи, че те изцяло имат български характер. Посочени са **недопустимите в науката начини за цитиране на използваните източници, при които заглавията на трудове или са окастрени наполовина, или са изписани така, че са се променили до неузнаваемост.**

84. За прекодификациите и плурицентризма на книжовния български език. – В: Списание на БАН. Кн. 1. 2018 ISSN 0007-3989 (в съавторство с Иван Кочев). (с. 21-29).

Световната славистика след Втората световна война е тотално заблудена от сръбската и съветската, а не на последно място и от българската наука, изпълняваща решенията на Коминтерна от 1934 г. за създаване на нови нации и езици за нуждите на световната пролетарска революция. Глототомията е „естествен“ процес, характерен за Източна Европа и редица средноазиатски съветски републики. Отбелязано бе, че плод на коминтерновската лингвистика са още два прекодифицирани български „езика“: егейският македонски „език“ в Северозападна Гърция и пролетарският български език в Южна Украйна (в бившия СССР). И те като македонския книжовен „език“ във Вардарска Македония не се развиват върху диалектна база, нито имат предходна литература (с класици писатели), а са обявени уникално – с декрет на определена дата. Истинската картина на глототомията на български език се

разкрива, когато се четат „Стенографските белешки од првата јазична Комисија“, Факсимил, Скопје, 2000 на д-р Стоян Ристески. Те са представени и детално анализирани. Въвежда се терминът **вътрешноезиков превод** във всичките му разновидности.

85. За прекодификациите на книжовния български език във Вардарска и Егейска Македония (върху документални съпоставки). – В: Български език. 1. 2018. ISSN 0005-4283. (с. 99-116). (в съавторство с Ив. Кочев)

Подобен текст на предходния с 30% различие, което е по отношение на егейско-македонската прекодификация. Прави се преглед на издадената „Граматика по македонски език“ през 1953 г. на „Нова Елада“, която е предназначена за българските деца от Егейска Македония, разпръснати след неуспеха на Гражданската война по цяла Източна Европа. За тях са създадени и други учебници на „език“, по-различен от скопския вариант (от същата година). Двете граматики се различават и по своята откровеност. „Егейската“ открито признава, че е сътворена по „Българска граматика“ на Л. Андрейчин и др. от 1947 г., докато „вардарската“ прикрива този факт терминологично и установяването на плагиатството на Бл. Конески става след извършването на нарочни съпоставки.

92. За прекодификациите и плурицентризма на книжовния български език. - В: Проблеми на социолингвистиката. 13. С. 2018. ISBN 978-954-8305-52-5. (в съавторство с Ив. Кочев) (с. 31-43).

Подобен текст.

Рецензии:

89. Makej Kavka (2015): Македонистички дискурси (Јазик-Стил-Текст). - В: Linguistique Balkanique LVII (2018), 2. ISSN 0324-1653 (с. 239-244). (рецензия).

Рецензира се появилата се в Скопие през 2015 г. книга на краковския научен работник Мачеј Кавка „Македонистички дискурси“. Основниот метод, макар и обявен голословно като дискурсионен, на практика сѐвсем не е такъв.

Прави се детайлен критичен преглед на изданието, което повтаря тенденциозно преиначаванията на скопските филолози.
